

NOWE PRZEPISY O REMEDIACJI I MONITORINGU ZANIECZYSZCZONEJ POWIERZCHNI ZIEMI

radca prawny Michał Kuźniak
Kancelaria Radców Prawnych Klatka i partnerzy

www.prawoochronysrodowiska.com.pl

m.kuzniak@radca.prawny.com.pl

USTAWA

z dnia 11 lipca 2014 r.

**o zmianie ustawy - Prawo ochrony
środowiska oraz niektórych innych
ustaw**

(Dz.U. 2014 r., poz. 1101)

NOWE PRZEPISY O REMEDIACJI I MONITORINGU ZANIECZYSZCZONEJ POWIERZCHNI ZIEMI

- 1. Cel nowelizacji**
- 2. Remediacja**
- 3. Zwolnienie z obowiązku remediacji**
- 4. Podmioty obowiązane do prowadzenia remediacji**
- 5. Chwila powstania obowiązku remediacji**
- 6. Ustalenie sposobu remediacji**
- 7. Informacja i monitoring**

Cel nowelizacji

Cel nowelizacji

- 1) Wdrożenie dyrektywy 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych, m.in. nowe obowiązki prowadzącego instalację w zakresie ochrony gleb i wód podziemnych
- 2) Złagodzenie wymogów dot. zakresu rekultywacji
- 3) Doprecyzowanie i uporządkowanie przepisów w odniesieniu do dokonywania oceny wystąpienia zanieczyszczenia powierzchni ziemi oraz określenia sposobów prowadzenia rekultywacji terenów zanieczyszczonych

Remediacja

Remediacja

➤ Poddanie gleby, ziemi i wód gruntowych działaniom mającym na celu:

- kontrolowanie,
- ograniczenie rozprzestrzeniania się,
- usunięcie lub zmniejszenie ilości substancji powodujących ryzyko,

tak aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego i planowanego sposobu użytkowania terenu

➤ **dotychczas: przywrócenie do stanu wymaganego standardami jakości gleby i ziemi**

Remediacja

➤ może polegać na samooczyszczaniu, jeżeli przynosi największe korzyści dla środowiska

samooczyszczanie - biologiczne, chemiczne i fizyczne procesy, których skutkiem jest ograniczenie ilości, ładunku, stężenia, toksyczności, dostępności oraz rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w glebie, ziemi i wodach, przebiegające bez ingerencji człowieka, ale których przebieg może być przez człowieka wspomagany

Remediacja

substancja powodująca ryzyko to substancja lub mieszanina stwarzająca zagrożenie, należąca co najmniej do jednej z klas zagrożenia wymienionych w częściach 2-5 załącznika I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z, w szczególności substancje powodujące ryzyko określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska wydawanym na podstawie art. 101a ust. 5 pkt 1.

zanieczyszczenie powierzchni ziemi - przekroczenie dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie lub w ziemi.

Minister właściwy do spraw środowiska określi w drodze rozporządzenia dopuszczalną zawartość w glebie i w ziemi substancji powodującej ryzyko.

Remediacja – sposoby prowadzenia

1) usunięcie zanieczyszczenia, przynajmniej do dopuszczalnej zawartości w glebie i w ziemi substancji powodujących ryzyko;

2) inne, takie jak:

a) zmniejszenie ilości zanieczyszczeń lub

b) ograniczenie możliwości rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń i kontrolowanie zanieczyszczenia poprzez okresowe prowadzenie badań, lub

c) przeprowadzenie samooczyszczania powierzchni ziemi, ewentualne działania wspomagające samooczyszczanie, okresowe prowadzenie badań, ewentualne ograniczenie dostępu ludzi i ewentualna konieczność zmiany sposobu użytkowania.

Remediacja – kryteria wyboru sposobu

W pierwszej kolejności - usunięcie zanieczyszczenia przynajmniej do dopuszczalnej zawartości w glebie i w ziemi substancji powodujących ryzyko.

W inny sposób, jeżeli:

- **nie są znane technologie** lub sposoby pozwalające na usunięcie zanieczyszczenia lub
- **negatywne** dla środowiska **skutki działań** prowadzonych w celu usunięcia zanieczyszczenia **byłyby niewspółmiernie wysokie do korzyści** osiągniętych w środowisku, lub
- **koszty oczyszczania** doprowadzające do usunięcia zanieczyszczenia **byłyby nieproporcjonalnie wysokie w stosunku do korzyści osiągniętych w środowisku**, co zostało wykazane w analizie kosztów i korzyści przeprowadzonej dla kilku wariantów sposobu przeprowadzenia remediacji, lub
- obowiązany do przeprowadzenia remediacji wykaże, że **zanieczyszczenie nastąpiło przed dniem 1 września 1980 r.**

Remediacja – instalacje IPPC

Doprowadzenie do stanu:

- określonego w raporcie początkowym - jeżeli w raporcie początkowym nie stwierdzono występowania zanieczyszczenia;
- albo
- niestwarzającego znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi oraz środowiska - jeżeli w raporcie początkowym stwierdzono występowanie zanieczyszczenia gleby, ziemi lub wód gruntowych.

Zwolnienie z obowiązku remediacji

Zwolnienie z obowiązku remediacji

Zwolnienie wymaga uprzedniego dokonania oceny występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

Przy dokonywaniu tej oceny uwzględnia się w szczególności:

- postać chemiczną zanieczyszczenia i jego biodostępność;
- możliwość rozprzestrzeniania się zanieczyszczenia;
- potencjalne drogi narażenia, z uwzględnieniem właściwości gleby, ukształtowania, budowy geologicznej i warunków hydrogeologicznych, a także pokrycia terenu;
- środowisko oraz ludzi, którzy mogliby ucierpieć w wyniku zanieczyszczenia;
- występowanie na terenie zanieczyszczonym i w jego okolicy zwłaszcza gruntów uprawnych, ogrodów, parków, placów zabaw, terenów sportowych, budynków mieszkalnych i użytkowych, form ochrony przyrody, zasobów wody pitnej i ujęć wody.

Zwolnienie z obowiązku remediacji

Jeżeli z oceny wynika, że znaczące zagrożenie nie występuje, RDOS może zwolnić władającego powierzchnią ziemi lub innego sprawcę, w drodze decyzji, z obowiązku przeprowadzenia remediacji albo nie przeprowadzać remediacji

Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia może określić sposób wykonywania oceny występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska oraz referencyjne metodyki modelowania rozprzestrzeniania substancji w glebie, ziemi i wodach gruntowych

Podmioty obowiązane do prowadzenia remediacji

Podmioty obowiązane do prowadzenia remediacji – zanieczyszczenia historyczne

- **władający powierzchnią ziemi (właściciel nieruchomości, a jeżeli w ewidencji gruntów i budynków ujawniono inny podmiot władający gruntem - podmiot ujawniony jako władający)**
- **sprawca szkody** – jeżeli władający wykaże, że ten podmiot spowodował zanieczyszczenie gleby lub ziemi po dniu objęcia władania powierzchnią ziemi przez władającego

Podmioty obowiązane do prowadzenia remediacji – zanieczyszczenia historyczne

regionalny dyrektor ochrony środowiska (RDOŚ), jeżeli:

- nie można wszcząć wobec władającego powierzchnią ziemi postępowania egzekucyjnego albo egzekucja okazała się bezskuteczna;
- władający wykaże, że zanieczyszczenie, dokonane po dniu objęcia przez niego władania, spowodował inny sprawca, wobec którego nie można wszcząć postępowania egzekucyjnego lub egzekucja okazała się bezskuteczna;
- władający dokonał zgłoszenia na podstawie art. 12 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw oraz starosta uwzględnił zgłoszenie w rejestrze;
- z uwagi na zagrożenie dla zdrowia ludzi lub możliwość zaistnienia nieodwracalnych szkód w środowisku jest konieczne niezwłoczne jej przeprowadzenie.

Podmioty obowiązane do prowadzenia remediacji - szkody w powierzchni ziemi wyrządzone po 29 kwietnia 2007 r.

- **podmiot korzystający ze środowiska - sprawca szkody**
  - **dodatkowo:** solidarnie ze sprawcą władający powierzchnią ziemi - jeżeli szkoda w środowisku spowodowana za jego zgodą lub wiedzą
- **regionalny dyrektor ochrony środowiska (RDOŚ)**, jeżeli:
  - a) podmiot korzystający ze środowiska nie może zostać zidentyfikowany lub nie można wszcząć wobec niego postępowania egzekucyjnego, lub egzekucja okazała się bezskuteczna;
  - b) z uwagi na zagrożenie dla zdrowia ludzi lub możliwość zaistnienia nieodwracalnych szkód w środowisku jest konieczne natychmiastowe podjęcie tych działań.

Chwila powstania obowiązku remediacji

Chwila powstania obowiązku remediacji

- w momencie ujawnienia historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi

albo

- w momencie wystąpienia szkody w powierzchni ziemi

- z możliwością odłożenia wykonania remediacji do czasu zakończenia eksploatacji instalacji z pozwoleniem zintegrowanym, jeżeli prowadzący instalację wykaże, że nie stwarza to znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska

Ustalenie sposobu remediacji

Ustalenie sposobu remediacji

Podmiot obowiązany do przeprowadzenia remediacji jest obowiązany do przedłożenia RDOŚ wniosku o wydanie decyzji ustalającej plan remediacji / o uzgodnieniu przeprowadzenia działań naprawczych. Wniosek zawiera projekt planu remediacji. Decyzja określa:

- 1) **teren** wymagający przeprowadzenia remediacji, poprzez wskazanie adresu i numerów działek ewidencyjnych oraz jego powierzchni;
- 2) **nazwy substancji** powodujących ryzyko oraz ich zawartości w glebie i w ziemi, do jakich doprowadzi remediacja;
- 3) **sposób** przeprowadzenia remediacji;
- 4) **termin rozpoczęcia i zakończenia** remediacji;
- 5) **sposób potwierdzenia** przeprowadzenia remediacji oraz termin przedłożenia dokumentacji z jej przeprowadzenia, w tym wyników badań zanieczyszczenia gleby i ziemi wykonanych przez akredytowane laboratorium.

Ustalenie sposobu remediacji – instalacje IPPC

Ustalając w planie remediacji, że usunięcie zanieczyszczenia zostanie odłożone do czasu zakończenia eksploatacji instalacji wymagającej pozwolenia zintegrowanego, wskazuje się:

- 1) działania w celu zapobieżenia lub zmniejszenia dalszego zanieczyszczenia;
- 2) jeżeli jest taka potrzeba - sposób ograniczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczenia;
- 3) okresowe prowadzenie badań w określonym czasie.

Przed zakończeniem eksploatacji - nowy plan remediacji, którego celem jest doprowadzenie do stanu:

- 1) określonego w raporcie początkowym - jeżeli w raporcie początkowym nie stwierdzono występowania zanieczyszczenia;
- 2) niestwarzającego znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi oraz środowiska - jeżeli w raporcie początkowym stwierdzono występowanie zanieczyszczenia gleby, ziemi lub wód gruntowych.

Informacja i monitoring

Informacja i monitoring – zanieczyszczenia historyczne

Starosta identyfikuje i sporządza wykaz potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

Wykaz zawiera:

- 1) adres, numery działek ewidencyjnych i informacje o ich powierzchni;
- 2) informacje o aktualnym i, o ile jest to możliwe, planowanym sposobie użytkowania gruntów;
- 3) informacje o działalności prowadzonej na terenie aktualnie i w przeszłości, o ile takie informacje są dostępne;
- 5) informacje o właściwościach gleby na terenie;

Informacja i monitoring – zanieczyszczenia historyczne

- 6) nazwy substancji powodujących ryzyko oraz informacje o ich zawartości w glebie i w ziemi;
- 7) informacje o remediacji prowadzonej obecnie i w przeszłości na terenie;
- 8) imię i nazwisko albo nazwę obowiązanego do przeprowadzenia remediacji oraz adres jego zamieszkania lub siedziby;
- 9) imię i nazwisko albo nazwę władającego powierzchnią ziemi oraz adres jego zamieszkania lub siedziby.

Informacja i monitoring – zanieczyszczenia historyczne

GDOŚ prowadzi rejestr historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi. W rejestrze gromadzi się informacje:

- 1) o potencjalnych historycznych zanieczyszczeniach powierzchni ziemi oraz historycznych zanieczyszczeniach powierzchni ziemi, w tym ich charakterystyce, miejscu, czasie wystąpienia oraz aktualnym statusie terenu, na którym występują;
- 2) o przeprowadzonych remediacjach oraz osiągniętych w ich wyniku efektach ekologicznych;
- 3) o działalności prowadzonej na terenach, na których wystąpiło potencjalne historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi lub historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi, obecnie, a także, o ile takie informacje są dostępne - w przeszłości;

Informacja i monitoring – zanieczyszczenia historyczne

- 4) imię i nazwisko albo nazwę władającego powierzchnią ziemi oraz adres jego zamieszkania lub siedziby;
- 5) imię i nazwisko albo nazwę obowiązanego do przeprowadzenia remediacji oraz adres jego zamieszkania lub siedziby;
- 6) określenie przedmiotu działalności gospodarczej, zgodnie z PKD, wykonywanej na terenie przez władającego powierzchnią ziemi;
- 7) określenie przedmiotu działalności gospodarczej, zgodnie PKD, wykonywanej na terenie przez obowiązanego do przeprowadzenia remediacji;
- 8) inne istotne informacje dotyczące historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi;

Informacja i monitoring – szkody w powierzchni ziemi

GDOŚ prowadzi rejestr bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku, które wystąpiły na terenie kraju. W rejestrze gromadzi się:

- 1) informacje o zgłoszonych bezpośrednich zagrożeniach szkodą w środowisku oraz szkodach w środowisku, w tym rodzaju, charakterystyce, miejscu i czasie wystąpienia;
- 2) informacje o podejmowanych działaniach zapobiegawczych i naprawczych oraz osiągniętych w ich wyniku efektach;
- 3) imię i nazwisko albo nazwę i określenie PKD podmiotu korzystającego ze środowiska, którego działalność była przyczyną bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku, oraz adres jego zamieszkania albo adres siedziby;
- 4) inne istotne informacje o bezpośrednich zagrożeniach szkodą w środowisku oraz szkodach w środowisku.

Informacja i monitoring – instalacje IPPC

Wniosek o wydanie pozwolenia zintegrowanego zawiera - w przypadku gdy eksploatacja instalacji obejmuje wykorzystywanie, produkcję lub uwalnianie substancji powodującej ryzyko oraz występuje możliwość zanieczyszczenia na terenie zakładu:

- a) **raport początkowy** o stanie zanieczyszczenia gleby, ziemi i wód gruntowych tymi substancjami,
- b) opis stosowanych sposobów zapobiegania emisjom do gleby, ziemi i wód gruntowych,
- c) **propozycje dotyczące sposobu prowadzenia systematycznej oceny ryzyka zanieczyszczenia** gleby, ziemi i wód gruntowych substancjami powodującymi ryzyko, które mogą znajdować się na terenie zakładu, w związku z eksploatacją instalacji albo sposobu i częstotliwości wykonywania badań zanieczyszczenia oraz pomiarów zawartości tych substancji w wodach gruntowych, w tym pobierania próbek.

Informacja i monitoring – instalacje IPPC

Raport początkowy zawiera:

- 1) informacje o działalności prowadzonej na terenie zakładu;
- 2) informacje o działalnościach prowadzonych na terenie zakładu w przeszłości, o ile takie informacje są dostępne;
- 3) nazwy substancji powodujących ryzyko, wykorzystywanych, produkowanych lub uwalnianych przez wymagające pozwolenia zintegrowanego instalacje, położone na terenie zakładu;
- 4) informacje na temat stanu zanieczyszczenia gleby, ziemi i wód gruntowych substancjami powodującymi ryzyko stosowanymi, produkowanymi lub uwalnianymi przez instalacje położone na terenie zakładu, w tym **wyniki badań zanieczyszczenia gleby i ziemi tymi substancjami oraz pomiarów zawartości tych substancji w wodach gruntowych, w tym pobierania próbek, wykonanych przez akredytowane laboratorium.**

Informacja i monitoring – instalacje IPPC

Ustalając w pozwoleniu zintegrowanym sposób i częstotliwość wykonywania badań zanieczyszczenia gleby i ziemi substancjami powodującymi ryzyko oraz wykonywania pomiarów zawartości tych substancji w wodach gruntowych, w tym pobierania próbek, uwzględnia się, że:

- 1) badania zanieczyszczenia gleby i ziemi wykonuje się co najmniej raz na 10 lat,**
  - 2) pomiary zawartości substancji w wodach gruntowych, w tym pobieranie próbek, wykonuje się co najmniej raz na 5 lat**
- o ile takie badania lub pomiary nie opierają się na systematycznej ocenie ryzyka.**

Informacja i monitoring – instalacje IPPC

Przed przystąpieniem do zakończenia eksploatacji instalacji, dla której wymagany był raport początkowy, prowadzący instalację sporządza raport końcowy o stanie końcowym zanieczyszczenia gleby, ziemi i wód gruntowych na terenie zakładu substancjami powodującymi ryzyko.

Raport końcowy sporządza się w sposób umożliwiający ilościowe porównanie zawartych w nim wyników badań i pomiarów z wynikami badań i pomiarów zawartymi w raporcie początkowym.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

**radca prawny Michał Kuźniak
Kancelaria Radców Prawnych Klatka i partnerzy**

www.prawoochronysrodowiska.com.pl